

כנסת: אפיאצור אבנה

כנסת ישראל לא הוסיפה השנה עלידפנה רבים לראשה. במקרים מסוימים — כמו בדיון על עונשהמתח — עלתה לרמה גבוהה. לעומת זאת הגיעה לשיעומם אמיתי בדיונים חסריהתוכן והסריימחשבה על מדינת יתהחוק, ולחרפה ממש בהשקת הפוגרום המאורגן שנערך בנצרת.

יותר ויותר נתגלו הליקויים המהותיים של אסיפתחוקקים שהבריה אינם נבחרים, למעשה, עליידי הבוחרים, אלא עליידי מנגנונים מפלגתיים אלמונים, השולחים לכנסת עסקנים צייתניים, לא אישים עצמאיים. על רקע זה נועדה חשיבות מיוחדת להצעתו של חברהכנסת דוד בן-גוריון לשינוי חוק הבחירות, הצעה שבדאי עשויה להפכו לאיש הכנסת של תש"ו.

הח"כ המבריק ביותר היה השנה, כמו בשנה הקודמת, אישחרות יוחנן באדר. הוא שמר על יתרן זה גם נגד חברהכנסת החריף השני, משה סנה, שמעמדו הפוליטי המיוחד הקשה עליו בתפקידו.

התואר יכול היה להגיע לח"כ מפא"י שלמה לביא, איש עיץחרוד, שהראה מופת אישי נדיר בדרשו לבטל את חסינותו של עצמו אחרי שדרס אדם בנהגו במכוניתו, איים אפילו להתפטר מן הכנסת. אולם לרוע המזל לא היה הוא אופייני לשאר חברי הבית.

חברהכנסת המפורסם ביותר היה השנה, אליעזר ליבנה, גם הוא ח"כ מפא"י, שהערה הפוליטית מסביבו הבלטה מחדש את הבעיה הנצחית: באיזו מידה חייב אדם פוליטי, נציג העם, להגשים בחייו הפרטיים את התורה שהוא מספק לה בציבור? אף כי סערה זו יוזמה עליידי מתחרים במפלגתו, על רקע של מדימה מפלגתית עכורה, הרי לא יצא ממנה ליבנה כצדיק הדור. כך היה הוא, מטיףהצנע שבנה לו בית יפה (או לא בלתיירגיל) מכספו הפרטי, אופייני במידה רבה לחייהציבור של תש"ד.

המדע הוא התזית השקטה של ישראל. יש בה אלפי קרבנות קטנים וגדולים, בעלי חשיבות מכרעת לגורל הארץ ואזרחיה. אך לעתים רחוקות יש בה שיאים אישיים המזקי רים את בעליהם לעיני הציבור. לא היה איש רפואה של תש"ד. אף שרופאים רבים נתנו את כל אשר היה להם — והיה להם הרבה — בשרות הכלל, לא היה מעשה אישי שיזכה רופא מסוים בתואר. איש הרפואה של תש"ד היה הרופא האלמוני. הוא הדין לגבי רוב ענפי המדע האחרים.

היתה התקדמות איטית כללית, לא התפרצות אישית זונקת. התואר של איש המדע של תש"ד מגיע לאותו איש המסמל בדמותו את ריתום המדע למאמץהשיחרור של העם, האיש שעבודתו האפורה והשקטה שינתה את דמות הארץ פשוטו כמשמעו.

שמחה בלאם, ראש תיכנוןהמים לישראל, אינו מהנדס — הוא הפסיק את לימודיו כדי למהר ארצה, לפעול לבנינה. כחבר משק דגניה, עבד ללא לאות, בכוחידמיון בלתירגיל ומיוחד במינו, בגילוי שיטות חדשות של פיתוח. בתפקידו הנוכחי הגיע לשיאפוריותו. תיכנון המים הוא הקרב המכריע לבנין הארץ. אגמים חדשים שינו את פני המפה, צינורות מכוערים לצדי כבישים בישרו תקופה חדשה. בורגנים תלאביביים התמרמרו על הסחת מירמקו, אך עבודתו של שמחה בלאם התקדמה צעד צעד, על אףמכשולים פוליטיים מכריעים. היא סימלה את חשיבות המדע לעתידהארץ, לפיתוח כדורהארץ ככלול.

משפט: בנימין הלוי

לא חסרו גם השנה משפטים מעניינים — מקרים של רצח ואונס. משפטו המיוחדבמרינו של הסמל מרתה, משפט הרצח בע"מ. אולם יותר מכולם ריכזו את תשומתהלב הציבורית משפט קסטנר.

לא היה ספק בלוחם של **שמואל תמיר**, עורךהדין הלוחם בהא הידיעה, מצד אחד, ובזכותו של **חיים בהן**, היועץהמשפטי שהוסיף השנה שיאים חדשים לרשימת מעשיו השליליים בפרישת רוזנברג, פרשת לורנץ ורעברת חוק העבירות נגד המדינה בכנסת. אולם איש המשפט של השנה היה, בכל זאת, השופט **בנימין הלוי**.

הלוי, מועמד לביתהמשפט העליון שלא נבחר לתפקיד נכסף זה בגלל התנגדות שאר השופטים (שלא שכחו כי קיבל על עצמו לנהל את משפטהמחרת הצבאי על אף התנגדותם), גילה אומץלב בלתיירגיל במשפט קסטנר, בהלו משפט זה עד הסוף המר, כידעו שהוא דורך על היבלות של האנשים החזקים ביותר במדינה. כך סימל את אי התלות של המשפט — התופעה החיונית ביותר בישראל. היה משום אירוניה בכך שזכות זו נרשמת דוקה על חשבון הלוי, שחלקו במשפט המחרת נראה לרבים כפגיעה באינללות זו.

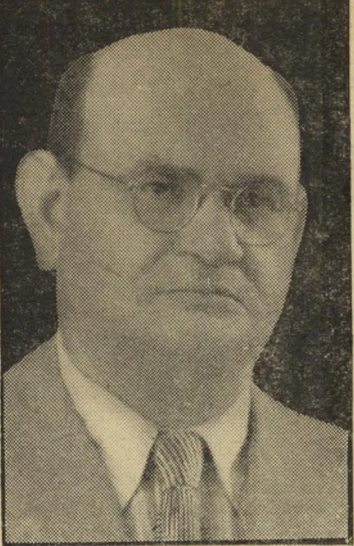
אמנות: שרה לוי-תנאי

היא ברור כי ישראל לא יכלה לזכות בתלילה בינלאומית, אלא בתחום טיפוח המקורי רי והחדש אשר בה. לא פסנתרנים בעלי רמה כמו **פנינה זלצמן**, **מנחם פרסלר**, שסיירו בעולם, רכשו שם לארץ, כי אבדו בין מאות המבצעים המוכשרים מכל כנפות תבל. העולם לא היה זקוק לתיאטרון ישראלי שיביא את המלך ליר לאנגליה. אך הוא היה מוכן לשמוע קול חדש מישראל.

אולם חשוב עוד יותר מיצירתהיחיד זו היא תה היצירה הקולקטיבית הגדולה שנשתלה עליידי **שרה לוי-תנאי**. להקת ענבל הפכה השנה לנושאת היצירה המקורית ביותר בארץ, ואם כי רמתה עוד לא הגיעה לשיא, הרי הוזמנה היא, עליידי האמרגן האמריקאי הנודע סול יורוק — ולא התזמורת הפילהרמונית, למשל — לארצותהברית. היה זה במידה רבה מאד הודות לכוח הרצון, למסירות ולשיאיותהמקוריות של שרה לוי-תנאי.

מדע: אשה בלאם

המדע הוא התזית השקטה של ישראל. יש בה אלפי קרבנות קטנים וגדולים, בעלי חשיבות מכרעת לגורל הארץ ואזרחיה. אך לעתים רחוקות יש בה שיאים אישיים המזקי רים את בעליהם לעיני הציבור. לא היה איש רפואה של תש"ד. אף שרופאים רבים נתנו את כל אשר היה להם — והיה להם הרבה — בשרות הכלל, לא היה מעשה אישי שיזכה רופא מסוים בתואר. איש הרפואה של תש"ד היה הרופא האלמוני. הוא הדין לגבי רוב ענפי המדע האחרים.

משפט: בנימין הלוי

לא חסרו גם השנה משפטים מעניינים — מקרים של רצח ואונס. משפטו המיוחדבמרינו של הסמל מרתה, משפט הרצח בע"מ. אולם יותר מכולם ריכזו את תשומתהלב הציבורית משפט קסטנר.

לא היה ספק בלוחם של **שמואל תמיר**, עורךהדין הלוחם בהא הידיעה, מצד אחד, ובזכותו של **חיים בהן**, היועץהמשפטי שהוסיף השנה שיאים חדשים לרשימת מעשיו השליליים בפרישת רוזנברג, פרשת לורנץ ורעברת חוק העבירות נגד המדינה בכנסת. אולם איש המשפט של השנה היה, בכל זאת, השופט **בנימין הלוי**.

הלוי, מועמד לביתהמשפט העליון שלא נבחר לתפקיד נכסף זה בגלל התנגדות שאר השופטים (שלא שכחו כי קיבל על עצמו לנהל את משפטהמחרת הצבאי על אף התנגדותם), גילה אומץלב בלתיירגיל במשפט קסטנר, בהלו משפט זה עד הסוף המר, כידעו שהוא דורך על היבלות של האנשים החזקים ביותר במדינה. כך סימל את אי התלות של המשפט — התופעה החיונית ביותר בישראל. היה משום אירוניה בכך שזכות זו נרשמת דוקה על חשבון הלוי, שחלקו במשפט המחרת נראה לרבים כפגיעה באינללות זו.

אמנות: שרה לוי-תנאי

היא ברור כי ישראל לא יכלה לזכות בתלילה בינלאומית, אלא בתחום טיפוח המקורי רי והחדש אשר בה. לא פסנתרנים בעלי רמה כמו **פנינה זלצמן**, **מנחם פרסלר**, שסיירו בעולם, רכשו שם לארץ, כי אבדו בין מאות המבצעים המוכשרים מכל כנפות תבל. העולם לא היה זקוק לתיאטרון ישראלי שיביא את המלך ליר לאנגליה. אך הוא היה מוכן לשמוע קול חדש מישראל.

אולם חשוב עוד יותר מיצירתהיחיד זו היא תה היצירה הקולקטיבית הגדולה שנשתלה עליידי **שרה לוי-תנאי**. להקת ענבל הפכה השנה לנושאת היצירה המקורית ביותר בארץ, ואם כי רמתה עוד לא הגיעה לשיא, הרי הוזמנה היא, עליידי האמרגן האמריקאי הנודע סול יורוק — ולא התזמורת הפילהרמונית, למשל — לארצותהברית. היה זה במידה רבה מאד הודות לכוח הרצון, למסירות ולשיאיותהמקוריות של שרה לוי-תנאי.

ספרות: אשה בלאם

בספרות העברית היתיינו אותה שיאים בודדים קדמות כללית, וזאת למאד (יחסית) של ספרים לא נולדו כוכבים צעירים הדפיסו פרי בכוריהם רותיים שבלטו בהעדר ואם בספרייחיד. אחדים לב, כמו ספרו שפתיים **בר**, בנו של יהושע בר, הם לא התעלתה.

יצירה של ממש הוציאה כן צעירים שנחגלה לפנינו **מופניזון** כתב את ספר זהו קזבלג, ששניהם של אומץלב.

התופעה הבולטת היתה טוריות רחבות, בעלות של נשים, דבר רגיל בחחו במחזהו אכזר מכל, המלך ערך. אך התואר מגיע לתיקופת החשמונאים מתוך כל המבקרים והקוראים מיוחד במינו, ומעל לכל החדשה.

אשה: אשה בלאם

בחירת האשה של השנה היתה, כמעט, בלתיאפשרית. נשים בלטו כאומניות, כפולטיטיקאיות, כעסקניות. אולם שום אשה לא בלטה, השנה, כאשה, כדמות המסוגלת לחנך בדוגמתה הנשית את שלושת רבעי מיליון הנשים מן לאילת.

אלפי נשים שרתו בצה"ל, אך מתוכן לא יצאה האשה של תש"ד. זרם זל של נשים הגיע להתישבות העובדת החדשה, אך גם הוא לא העלה את דמות האשה האופיינית. היתה זאת עובדה מצער: התפרקות המתח הכללית פגעה בנשים עוד יותר מאשר בני ברים. דומה היה כי האשה של תש"ד הסיגרה בולדת האמות של חייה הפרטיים, התענינה בעיקר באופנה החדשה, בדוגמאות של מקררים חשמליים ובאפשרות של כניסה לשיכון.

את הכיחן הזה ייצגה יותר מכל אשה אחרת **לולה בר**, האופנאית התלאביבית לחברה הגבוהה, שסיפקה לישות ישראל הנשים היתר גם האש. היחידה שעוררה ויכוח של ממש: כי בסידרת הרצאות ולייצג את האשה הישראלית, הרימו גם אהד יצא בהתקפה רבתי על לולה, שפק קיתון של בוז עשונוא ציונית נאבנה, מסוגלת בהחלט לייצג את ישראל ע אך ספק חמור הוא אם היתה נציגת הטוב וההיחוי ש